

VERBETERDE WERKAFSPRAKEN RUB ASBESTTAKEN

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

VERBETERDE WERKAFSPRAKEN RUB ASBESTTAKEN

Opgesteld door	Werkgroep Asbesttaken, toezichhouders ODZOB
Auteur	Janneke Bax
Datum	21 augustus 2020
Status	concept

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en outcome	1
2	Informatie- en risicogestuurd toezicht	3
2.1	Beoordelen sloopmeldingen en asbestinventarisatierapporten	3
2.2	Regulier toezicht asbestsaneringen.....	4
2.3	Illegale saneringen en illegaliteit bij regulier gemelde saneringen	5
2.4	Ketenaanpak	6
3	Samenwerking, kennisdeling en advisering	7
4	Budgetten en monitoring	7
5	Omgevingswet	8
6	Risico's	8

1 Aanleiding en outcome

In 2017 is ons regionale uitvoeringsbeleid 'asbesttaken' (RUB) vastgesteld. Hierin opgenomen zijn de regionale opgaven problemen voor wat betreft Asbesttaken. Hieruit is gebleken dat:

- Er regionaal onvoldoende zicht en grip is op de illegale sloop/asbestsanering vanwege gebrek aan informatie;
- Overtredingen door asbestsaneerders/sloopbedrijven worden niet of nauwelijks aangepakt. Slechte bedrijven kunnen blijven doorgaan;
- Er geen ketenaanpak mogelijk is, indien het toezicht alleen lokaal gebeurt.

Informatievoorzieningen

Het stroomlijnen van de asbest informatie en het creëren van de samenhang / afstemming tussen de toezichthoudende instanties. Daarbij voorzien in het delen van deze informatie.

Bedrijven met slecht naleefgedrag

Overtredingen worden niet of nauwelijks aangepakt. Slechte bedrijven kunnen blijven doorgaan. Er dient een uniforme werkwijze te komen in de aanpak van probleembedrijven.

Aanpak illegaliteit

De illegale saneringen beter in beeld krijgen en het opstellen van een uniforme regionale aanpak voor illegale sloop en asbestsaneringen. Er dient een regionale uniforme handhavingsstrategie en sanctiestrategie te komen.

Ketenaanpak

Het (verder) vormgeven en uitvoeren van de ketenaanpak asbest, bij voorkeur Brabant breed.

Certificerende instanties

Afstemmen en afspraken maken met certificerende instanties (CI) en in beeld brengen wat de CI's doen aan toezicht.

Herijking

Er wordt door de werkgroep uitgesproken op korte termijn over te willen gaan op informatie en risicogestuurd asbesttoezicht. De werkgroep heeft het vertrouwen hiermee een betere positie in te kunnen nemen, in het efficiënt en slim aanpakken van de regionale en bovenregionale asbest problemen.

Hierbij wordt aangegeven dat er behoefte is aan een gewijzigde werkwijze, in het gesprek dat volgt worden de volgende wensen uitgesproken.

- samenwerking en uniformiteit;
- (onderzoeken) (basis)budget gestuurd toezicht
- gestroomlijnde werkwijze (waarbij in het sloopproces ook aandacht kan zijn voor componenten anders dan Asbest zoals bestemmingsplan, BAG...etc)
- samen bepalen van een kwaliteitsniveau
- in administratieve fase en inhoudelijke beoordeling: slim afhandelen
- Aandacht geven aan Ketenaanpak en illegale saneringen
- Vertrouwen in goede bedrijven
- Invulling adviserende taak ODZOB
- Inzicht in en gebruikmaken van informatie uit LAVS

- Benoemen aandachtssaneringen en verdachte slooplocaties
- Inhoudelijke en procesmatige samenwerking gemeente- en odzobmedewerkers

Wat is de outcome die we regionaal willen bereiken met de gemeentelijke budgetten inzake uitvoering van asbesttaken? We willen de gezondheidsrisico's voor onze burgers beperken en dat bedrijven en opdrachtgevers volgens de regels werken (en geen malafide gedrag met economisch gewin vertonen), Verder willen we de asbestwerknemers beschermen. Maar ook de bescherming van de leefomgeving / milieu, bijvoorbeeld het voorkomen dat er asbest in de bodem terecht komt. Dit moet aansluiten bij de regionale prioriteiten van toepassing tot het vergunningenbeleid. Het een sluit het ander niet uit, symbiose noemen we dat.

Een verschuiving van de aandacht (% inclusief budget) voor de drie pijlers in het beleid is noodzakelijk/gewenst. Onderstaande figuur geeft een globale verdeling aan van de budgetten.

Huidige werkwijze toezicht asbest	Beoogde werkwijze toezicht asbest
<p>95 %</p> <p>→</p> <p>60 %</p> <p>Toeziicht legale saneringen</p>	<p>60 %</p> <p>Toeziicht legale saneringen</p>
<p>5 %</p> <p>→</p> <p>30 %</p> <p>Toeziicht illegale saneringen</p>	<p>30 %</p> <p>Toeziicht illegale saneringen</p>
<p>0 %</p> <p>→</p> <p>10 %</p> <p>Ketentoeziicht asbest</p>	<p>10 %</p> <p>Ketentoeziicht asbest</p>

De lijntjes tussen de verschillende aandachtsgebieden zijn zeer dun, zelfs nauwelijks benoembaar. Op basis van de huidige werkwijze, wordt de aandacht vooral besteed vanuit de regulier gemelde saneringen en het toezicht daarop.

De werkafspraken dienen werkbaar, uniform, realiseerbaar en aansluitbaar (ODZOB:gemeenten) te zijn.

Aanpak

Door de regionale werkgroep zijn de kaders geschetst voor de herijking van de werkafspraken. Hierna is aan de inhoudelijk deskundigen (ODZOB) gevraagd op basis van de huidige kennis en (landelijke) ervaringen een bijdrage te leveren in de praktische toepassing (advisering) binnen de gestelde kaders.

2 Informatie- en risicogestuurd toezicht

2.1 Beoordelen sloopmeldingen en asbestinventarisatierapporten

Gemeenten bepalen wie namens de gemeenten de sloopmeldingen beoordeelt en afhandelt, inclusief de overgelegde asbestinventarisatierapporten. Hierbij wordt de checklist, zoals opgenomen in het RUB als leidraad gebruikt. De uitkomsten van de beoordeling worden gedeeld met de betreffende toezichthouder. Er wordt gestreefd naar vaste contactpersonen. Het beoordelen van de rapporten maakt wel onderdeel uit van het Ketentoezicht. Geconstateerde tekortkomingen worden doorgemeld aan de CI's.

De matrix om te bepalen of toezicht op de asbestsanering dient te worden gehouden, zoals vastgesteld met het RUB, hoeft niet meer strikt te worden toegepast/ingevuld bij het beoordelen van sloopmeldingen. Deze kan wel als leidraad gebruikt worden om "risicovolle saneringen" in beeld te krijgen en, in afstemming met de vaste toezichthouder, werk over te dragen.

De ODZOB krijgt meer vrijheid om asbesttoezicht slim en efficiënt in te richten op basis van de dagelijkse doormeldingen ISZW, waardoor onder meer 'aandachtsbedrijven' asbestsanering (tijdelijk) meer worden gecontroleerd en een type asbestsanering prioriteit kan worden gegeven. Er vindt nauwe afstemming tussen gemeente en toezichthouder ODZOB plaats, zodat we vanuit 2 invalshoeken kunnen vaststellen welke saneringen aandacht verdienen.

In het zuidelijk Keten Casus Overleg = ZKCO (ODZOB/ ODBN / OMWB /RUS's Limburg en Zeeland / ISZW / ILT) wordt onderling data en ervaringen uitgewisseld en "aandachtbedrijven met slecht naleefgedrag" benoemd.

Gemeenten mogen echter nog steeds kritische sloop- of asbestsaneringsprojecten (bv. van publieke gebouwen, waarbij alleen asbest wordt verwijderd of van verdachte opdrachtgevers etc.) aanwijzen voor toezicht asbestsanering door de ODZOB. De ODZOB wordt over deze locaties en de stukken van de sloopmelding vooraf geïnformeerd.

Een startmelding wordt door het asbestverwijderingsbedrijf gedaan en aan de gemeente doorgegeven via het Landelijk Asbest Volgstelsel (LAVS). In verband met de 2 dagen termijn dienen de deelnemers er voor zorg te dragen dat deze direct echter uiterlijk binnen een 0,5 dag na ontvangst worden doorgestuurd naar de ODZOB. Hierbij kan de gemeente aangeven of het een kritisch project betreft (opdracht toezicht op sanering).

Opgemerkt wordt dat voor de gemeente een sloopmelding met bedrijfsmatige asbest een klein onderdeel is van het dagelijks werk, en voor de medewerkers van de Odzob, belast met bedrijfsmatige asbest het hoofdbestanddeel van het dagelijks werk. Voor gemeenten speelt bij het afhandelen van sloopmeldingen ook mee dat moet worden gekeken naar het grotere geheel als samengaan met bouwen, Bag, bestemmingsplan, monumenten, veiligheid in de openbare ruimte etc. Bij die items is een goede terugkoppeling naar de gemeenten cruciaal.

Gewenste outcome, m.a.w. het resultaat:

- beoordelen/behandelen sloopmeldingen integraal in relatie tot sloop(veiligheid)/asbest/BAG/Wnb/bestemmingsplan etc
- onafhankelijk van de beoordelaar beoordelen we de asbestinventarisatierapporten in de regio uniform

- toezichthouder is op de hoogte van aandachtspunten vanuit de beoordeling van het asbestinventarisatierapport
- risicogerichte aanpak van aandachtsbedrijven Asbestinventarisatiebureaus. Bedrijven die slecht presteren intensief toetsen en goed presteren steekproefsgewijs.

Praktische invulling:

- Beoordeling van een asbestinventarisatierapport, in het kader van de sloopmelding conform de Kwaliteitscriteria
- Beoordelaars ontmoeten/overleggen (periodiek bv 4 keer per jaar) om zo werkwijze en toetsniveau af te stemmen
- Diverse landelijke bijeenkomsten zoals de Landelijke asbestdag en Kennisbijeenkomsten worden bezocht om de kennis up-to-date te houden.
- Kennisbijeenkomsten worden georganiseerd, mogelijk verzorgd door externen.

2.2 Regulier toezicht asbestsaneringen

Op grond van de Bor (besluit omgevingsrecht) is de ODZOB voor wat betreft haar werkgebied verantwoordelijk voor toezicht op bedrijfsmatige asbestverwijdering.

Op dit moment wordt de risicoanalyse (grotendeels) aan de gemeenten gelaten op basis van risico-criteria, waarbij achteraf is gebleken dat het plannen van toezicht op alleen de risico-criteria niet leidt tot controle op de meest risicovolste saneringen. De huidige risico-criteria zijn met name gericht op omgevingsfactoren (bebouwde kom of buitengebied) en hoeveel m² asbest wordt er verwijderd.

Het is logisch deze te herzien op basis van de ervaring van het afgelopen jaar.

ODZOB krijgt meer ruimte om slim toe te zien op regulier gemelde asbestsaneringen (waarvan ook de startmeldingen worden ingediend). Het doel is onder meer om 'aandachtsbedrijven' meer te controleren en zodoende sneller te bewegen om volledig conform de regelgeving te saneren én meer asbestsaneringen (onaangekondigd) te kunnen controleren. En meer toezicht bij risicovolle asbestsaneringen, bijvoorbeeld de dakbeschot asbestsaneringen in woonwijken, asbestsaneringen op basis van een validatierapport, op basis van een gewijzigde werkmethode vastgelegd in een HVK-rapport.

Op basis van de huidige werkwijze van opdrachtverstrekking kunnen de opdrachten toezicht asbestsanering niet efficiënt worden ingericht (o.a. veel reistijd) en "aandachtbedrijven" en illegale asbestsaneringen krijgen hierdoor onvoldoende aandacht.

Dit betekent dat de ODZOB van 1 juli 2020 op basis van informatie (bronnen) gaat bepalen op welke locaties toezicht zal worden uitgevoerd binnen het daarvoor beschikbare deelbudget per gemeente. (voorstel juli 2019)

Uit een toekomstige evaluatie van de nieuwe werkwijze, bv. eind 2021, zal tevens dienen te blijken of de huidige budgetten in dit kader afdoende zijn.

Bij vaststellen van een overtreding wordt de Landelijke Handavingsstrategie (LHS) toegepast.

Afwijkingen op basis van het schema worden doorgemeld aan de CI's en er wordt gemonitord vanuit het ZKCO wat er met deze doormeldingen wordt gedaan.

CI's worden gecontroleerd door de Raad van Accreditatie in opdracht van ISZW. Ervaring leert dat de CI's naar inzicht van de toezichthouders niet adequaat optreden en bedrijven met slecht naleefgedrag te lang kunnen doorgaan. Gesproken wordt over het wijzigen van het certificatiestelsel, de rol van de CI lijkt ter discussie te staan (om deze over te dragen naar een onafhankelijke partij).

Gewenste Outcome:

- Meer toezicht op saneringen van 'aandachtsbedrijven', zodat ook aandachtsbedrijven volledig volgens de regels gaan saneren;
- Kritische sloopprojecten/en risicovolle asbestsaneringen (mede lokaal te bepalen) worden gecontroleerd door de ODZOB;
- Efficiënter toezicht, door de controles gebiedsgericht te clusteren. (geen onnodig heen en weer rijden)
- Korte lijntjes tussen ODZOB en gemeenten, door vaste toezichthouders te benoemen, en daarbij gewenst overleg over invulling toezicht.

Praktische invulling:

Aandachtspunt in dit kader is: meer (en vaker) toezicht op slooplocaties op basis van kortere checklisten en vakmanschap inspecteurs.

- de saneringen op de lijst van ISZW "Asbestmeldingen in de toekomst". Deze lijst wordt dagelijks bijgewerkt waarop alle ingekomen startmeldingen vermeld staan incl. locatie / saneerder en risicoklasse. Aangezien de lijst alleen inzichtelijk is voor de ODZOB op de site van Kennisnet van ODNL kunnen wekelijks door de toezichthouder suggesties worden gedaan voor controles uit deze lijst. Locaties selecteren op basis van risicoklasse bij verwijdering (risicoklasse 2 / 2a saneringen), risicovolle (aandacht)bedrijven (info uit Zuidelijk Keten Casus Overleg) of onbekende bedrijven (uit andere regio afkomstig) verdienen hierbij (extra) aandacht.
- Gemeenten dragen dossiers voor toezicht over op basis van lokale kennis en in te schatten risico's.
- Bij de controle wordt gebruik gemaakt van de volgende checklisten uit Digitale Checklisten: een door OD samengestelde Digitale Checklist. Administratie op locatie 10 vragen, uitvoering 15 vragen. Deze checklist is slimmer opgesteld, genereert direct de overtredingen met categorieaanwijzing en is een beter en efficiënter hulpmiddel voor de uiteindelijke administratieve afhandeling.
Landelijk Protocol – Eindbeoordeling administratief 2019. Checklist voor controle na uitvoering, tijdens de eindcontrole/vrijgave: Situatie eindbeoordeling (2 vragen), Uitvoering (7 vragen), Registratie eindbeoordeling (2 vragen), Aanleveren bescheiden (5 vragen). Totaal 16 vragen. (Deze wordt op korte termijn ook in eigen beheer OD herzien en verbeterd. Wordt ook een beter hulpmiddel en zal naar verwachting efficiënter werken)
- Werkwijze pilot Eindhoven zal als basis dienen. Voor kleinere gemeenten zal sub-regionaal worden gewerkt door de "vaste" toezichthouder.
Met minder tijdbesteding per controle, door de verbeterde checklist te gebruiken, kunnen bovendien meer saneringen worden bezocht.

2.3 Illegale saneringen en illegaliteit bij regulier gemelde saneringen

Er is behoefte aan een uitgebreidere basisafpraak voor het optuigen van regionale oog en oorfunctie van burgers, buiteninspecteurs gemeenten, poortcontroles op bijzondere tijden bij saneerders etc. etc.) om illegale (niet gemelde) saneringen aan te pakken. Aangezien illegale saneringen niet volgens de regels worden uitgevoerd is er sprake van gezondheidsrisico's voor iedereen en milieurisico's.

Zonder streng toezicht ontstaat een gevoel van gedogen. Wanneer we hier als regio geen eenduidige houding in innemen ontstaat shopgedrag en veel discussie.

Voor wat betreft oog- en oorfunctie is dit wenselijk in twee richtingen vorm te geven (gemeenten naar ODZOB en ODZOB naar gemeenten) dus elkaar te blijven informeren.

Gewenste Outcome m.a.w. het resultaat;

- (Zichtbaar) meer aandacht voor illegale asbestsaneringen en illegaliteit bij regulier gemelde asbestsaneringen/sloopprojecten;
- Minder gezondheidsrisico's voor omwonenden door meer aandacht voor illegale en ondeskundige saneringen;
- Oog- en oorfunctie invullen

Praktische invulling:

- (eenduidig) communicatietraject optuigen t.b.v. meer bewustwording
- oog- en oorfunctie optuigen, gemeenten en ODZOB hebben zoveel toezichthouders en medewerkers die op locatie komen
- Samenwerking met de ketenpartners, zoals nu al gebeurt, andere OD's / ISZW en politie

2.4 Ketenaanpak

Het Landelijk Asbestvolgsysteem (LAVS) is een webapplicatie waarmee het proces van inventarisatie tot en met de stort van asbest gevolgd en geregistreerd kan worden door de verschillende ketenpartijen. Inventariseerders, saneerders, de inspectie-instellingen en laboratoria verantwoordelijk voor de vrijgave na asbestanering zijn verplicht om hun werkzaamheden in het LAVS te registreren.

Het LAVS is slechts te gebruiken als inblikfunctie om de asbestketen te volgen van inventarisatie tot stort. RWS is verantwoordelijk voor de werking van het LAVS. Over de werkwijze en inrichting van LAVS hebben de OD's niets in te brengen. Vanuit ODNL wordt getracht in overleg te treden om de wensen van de OD's te bespreken met RWS.

Handhaafbaarheid van alle onderdelen binnen de keten zal een lastig probleem blijven. Deze taak ligt geheel bij de OD's.

Transport en opslag gaat over gemeentegrenzen heen en soms ook over de regiogrens. Samenwerken met andere organisaties is noodzakelijk. Ketenaanpak kan worden gericht op de "zwarte schapen" binnen de 10% tijdsreservering.

De verschillende onderdelen in de keten moeten op elkaar aansluiten en alleen door ze inhoudelijk te beoordelen kan iets worden gezegd over de kwaliteit en volledigheid.

Gewenste Outcome:

- Door informatie te bundelen van klachten en controles in het veld en deze uit te wisselen met partijen als politie, justitie, inspectiediensten, gemeenten en andere OD's, wordt een steeds beter inzicht verkregen in de milieurisico's binnen de asbestketen. Bedrijven die een potentieel risico

vormen in de keten, komen duidelijk in beeld. Met niet-reguliere manieren van toezicht leggen de omgevingsdiensten vervolgens de vinger op illegale praktijken. Daardoor kan doelgericht worden gewerkt en wordt de toezichts- en analysecapaciteit heel gericht ingezet.

Praktische invulling:

- projectmatige aanpak, zoals voorstellen vanuit Zuidelijk Keten Casusoverleg. De ODZOB doet jaarlijks voorstellen voor een projecten in het kader van de Ketenaanpak.

3 Samenwerking, kennisdeling en advisering

De te volgen werkwijze moet er toe leiden dat alle aspecten rondom asbestsloop naar een professioneel niveau worden getild en dat er vertrouwen is in de gezamenlijke aanpak waarbij goed inzicht ontstaat over de benodigde middelen (budgetten).

Er is behoefte aan afstemming om regionale uniformiteit te bevorderen: wat is nodig om goed toezicht te kunnen houden en wat is wenselijk? Waaraan moet een geaccepteerde sloopmelding voldoen?

Voorstel is inhoudelijke sessies te organiseren (ODZOB kan faciliteren) voor toezichthouders, zowel ODZOB als gemeente, en aan een inhoudelijke sessie voor behandelaars van sloopmeldingen en beoordelaars AI's.

Een checklist is goed als naslagwerk maar daarnaast zijn kennis, ervaring, nieuwsgierigheid en bronanalyse even zo belangrijk voor de invulling van "goed" beoordelen en toezicht.

In de regionale bijeenkomsten en middels communicatie zullen resultaten en successen gedeeld worden. Ook de samenwerking met o.a. SZW kan hierbij worden toegelicht.

4 Budgetten en monitoring

Voor 2020 wordt (vooralnog) uitgegaan van nagenoeg dezelfde budgetten (werkprogramma) als 2019. In de loop van het jaar zullen deze besproken worden met de diverse gemeenten.

Inzake monitoring en rapportage is het van belang om:

- Relevante prestatie-indicatoren te definiëren;
- De wijze van registratie (door ODZOB) en terugkoppeling (aan gemeenten/provincie) vast te leggen; Hierbij ook duidelijk mee te nemen waar de gemeenten behoefte aan hebben, danwel over welke informatie de gemeenten MOETEN beschikken.
- Periodieke rapportages over activiteiten en het bereiken van doelen te overleggen;
- Jaarlijkse evaluatie werkafspraken en herziening indien nodig, eerste medio/eind 2021.

Op basis van de verdeling van de budgetten wordt ervan uitgegaan dat ca. 70 % van het budget inzetbaar is op basis van advies/oordeel van de ODZOB. Voor wat betreft de ketenaanpak worden voorstellen voorgedragen voor projectmatige aanpak. Ca. 30% blijft beschikbaar voor opdrachten gegeven door gemeenten.

5 Omgevingswet

Nieuwe Omgevingswet vraagt om meer integrale en gebiedsgerichte aanpak. Dit betekent voor de toekomst dat er breder gekeken zal worden dan alleen in regeltjes vastgelegde in de nu bedoelde asbesttaak.

Er is ook zeker verband tussen asbest- en overige milieucontroles maar we moeten voorkomen dat we taken die onder de reguliere milieu controles vallen ook in de asbest controle komen. Mede in het licht van de omgevingswet kan hierin de samenwerking met de andere gebieden gezocht worden.

6 Risico's

Met de te kiezen werkwijze en deze vast te stellen werkafspraken dient de werkgroep tevens de risico's hiervan in beeld te hebben:

- ook bij niet aandachtsbedrijven komen overtredingen voor. Het risico dat deze niet meer worden gecontroleerd wordt getackeld door de 30% input van de gemeente.